

Handreiking: Transfer Impact Assessment (TIA)

A. Samenvatting: Use Case 3. Onderwijs: Proctoring: digitaal toezicht of online surveillance bij het maken van toetsen, tentamens en examens

1. Beschrijving van het probleem

Bij het gebruik van online proctoring (het online surveilleren tijdens toetsen, tentamens en examens) bestaat de mogelijkheid dat er persoonsgegevens van EU-studenten naar de VS worden doorgegeven als gevolg van de inzet van proctoringssoftware. Doordat bij online proctoring camerabeelden worden gebruikt, bestaat eveneens de mogelijkheid dat het om bijzondere persoonsgegevens gaat (ras of ethnische afkomst, gegevens over gezondheid, genetische gegevens of biometrische gegevens). De doorgifte van persoonsgegevens van NL studenten naar de VS, ten behoeve van online proctoring, betreft een verwerking van persoonsgegevens van NL studenten, inclusief een doorgifte van deze gegevens naar de VS, een zogenaamd 'derde land'. Met de ongeldigverklaring van het *EU-US Privacy Shield* is voor deze doorgifte een andere juridische grondslag vereist. De betreffende onderwijsinstelling is verantwoordelijk voor het borgen van de bescherming van de persoonsgegevens, ook bij de doorgifte, en moet waarborgen, en kunnen aantonen, dat de bescherming van de persoonsgegevens een passend beschermingsniveau heeft, dat in essentie gelijk is aan de waarborgen zoals gesteld in de AVG.

Het probleem valt uiteen in drie deelproblemen.

1. Online proctoring kent diverse vormen met een meer of minder omvangrijke schending van de privacyrechten van de student. Bij een geringe schending kijkt de online surveillant slechts mee tijdens de toets, het tentamen of examen, bij een meer omvangrijker schending wordt tijdens het tentamen de met de webcam van de student gemaakte video-stream in de cloud opgeslagen zodat surveillanten ook na het tentamen de beelden kunnen bestuderen. Soms gebeurt surveillance (gedeeltelijk) ook door inzet van Machine Learning (ML), soms ook met Artificial Intelligence (AI).
2. Er zijn Europese aanbieders van proctoringssoftware, maar deze Europese aanbieders kunnen gebruik kunnen maken van een cloudservice ten behoeve waarvoor de beelden aan de VS kunnen worden doorgegeven.
3. Bij online proctoring waarbij de aanbieder van proctoringssoftware de beelden opslaat in de cloud bij een Amerikaanse instelling bestaat de mogelijkheid dat bijzondere persoonsgegevens naar de VS worden doorgegeven.

2. Identificeer het juridisch mechanisme voor doorgifte van persoonsgegevens op basis waarvan de doorgifte rechtmatig is.

Antwoord: AVG Art. 46, lid 2, sub d.: standaardbepalingen inzake gegevensbescherming die door een toezichthoudende autoriteit zijn vastgesteld en die door de Commissie volgens de in artikel 93, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure zijn goedgekeurd (*Standard Contractual Clauses*).

Zie voor onderbouwing de 'Root Cause' Analyse hieronder: MAATREGEL 1.

3. Is het juridisch mechanisme in de praktijk effectief ('in practice and in full') bij de VS organisatie die de NL data importeert?

Antwoord: Ja, de redelijke inschatting van de kans dat gegevens van studenten uit Nederland, deel uit maakt van de (FISA) risicoprofielen is laag. En daarmee is de kans redelijkerwijs ook laag op dat de VS organisatie wordt gesommeerd de gegevens van de NL studenten aan VS overheidsinstellingen over te dragen, op basis van beschikbare VS wetgeving.

Zie voor onderbouwing de 'Root Cause' Analyse hieronder: MAATREGEL 2.

'ROOT CAUSE' ANALYSE

4. Zijn aanvullende maatregelen nodig?

Antwoord: Ja, het is redelijk om te verwachten dat zowel de VS leverancier (data importeur) als ook de NL onderwijsinstelling (data exporteur) bepaalde instellingen dient aan te passen als afnemer van de betreffende cloud dienst te voorkomen dat bepaalde persoonsgegevens onrechtmatig of niet conform de AVG Artikel 5 beginselen worden verwerkt en onderdeel zijn van de doorgifte van persoonsgegevens naar de VS (zie: MAATREGEL 5, hieronder.).

Zie voor onderbouwing de 'Root Cause' Analyse hieronder: MAATREGEL 3.

Zie ook de handreiking: [Aanvullende maatregelen data-doorgiften naar de VS.](#)

Bijzonder aandachtspunt hierbij is dat het verwerken van bijzondere persoonsgegevens verboden is, tenzij de onderwijsorganisatie zich kan beroepen op een specifieke wettelijke uitzondering én op één van de zes grondslagen voor het verwerken van 'gewone' persoonsgegevens. De belangrijkste en meest gebruikte is toestemming van de betrokkene. Denk er hierbij wel aan dat de toestemming controleerbaar moet zijn en dat de betrokkene de toestemming altijd mag intrekken. In C/13/684665 / KG ZA 20-481 heeft de Rb A'dam vastgesteld dat de grondslag voor de gegevensverwerking ligt in artikel 6 lid 1 sub e AVG. De onderwijsinstelling heeft een in de wet geregelde publieke taak (het verzorgen van onderwijs en de afgifte van graad en getuigschrift) die onder omstandigheden het gebruik van proctoringsoftware kan legitimeren.

Disclaimer

De SURF Taskforce Beyond Privacy Shield heeft bovenstaand advies opgesteld naar aanleiding van de beschreven generieke use case. Dit advies is bedoeld als handreiking voor de onderwijsinstellingen die zelf deze afweging dienen te maken, voorafgaand aan een concrete verwerking. Er kunnen aan dit advies geen rechten worden ontleend. In de concrete verwerking kunnen specifieke aspecten van de verwerking aanleiding geven tot een andere afweging, en andere bijbehorende aanvullende maatregelen. De onderwijsinstelling blijft zelf verantwoordelijk voor deze afweging.

Handreiking: Transfer Impact Assessment (TIA)

PRODUCT/PROCES	3. Online Proctoring		DOOR	SURF Taskforce Beyond Privacy Shield		DATUM	September 2022		
<p>WAT IS HET PROBLEEM?</p>	<p>De doorgifte van (bijzondere) persoonsgegevens van EU studenten naar de VS, als gevolg van de inzet van gebruik van functionaliteit van proctoringsoftware waarbij videobeelden van de studenten tijdens de toets, het tentamen of examen in de cloud worden beheerd bij een dienstenleverancier (en/of diens onderaannemer(s)) in de VS. Sinds het privacy shield ongeldig is verklaard is aanvullende actie van de instelling van deze student noodzakelijk, temeer omdat het hier bijzondere persoonsgegevens kan betreffen. De instelling moet waarborgen en aantonen dat de bescherming van de hierbij te verwerken (bijzondere) persoonsgegevens een passend beschermingsniveau hebben, dat in essentie gelijk is aan de waarborgen zoals gesteld in de AVG.</p>					<p>TE NEMEN MITIGERENDE MAATREGEL</p>			
<p>WAAROM IS DIT EEN PROBLEEM?</p>	<p>PRIMAIRE OORZAAK Waarom gebeurt dit?</p> <p>Met de ongeldig-verklaring van het EU-US Privacy Shield is een einde gekomen aan het juridisch mechanisme voor de rechtmatige doorgifte van persoonsgegevens van NL naar de VS.</p> <p>NL onderwijsinstellingen zijn verantwoordelijk voor aantoonbare passende waarborgen voor hun doorgiften van persoonsgegevens naar VS dienstenleveranciers en hun onderaannemers.</p>	<p>**OPMERKING: Als de laatste "Waarom?" geen beheersbare oplossing heeft, keer dan terug naar de vorige "Waarom?".</p> <p>Waarom?</p> <p>De VS dienstenleverancier kan vanwege zogenaamde 'problematische nationale wetgeving' namelijk niet zonder meer geacht worden om aantoonbaar te voldoen aan diens contractuele verplichtingen uit de hoofd-overeenkomst en/of de <i>data processing agreement</i> met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens van de NL onderwijsinstelling.</p> <p>Nationale wetgeving heeft namelijk, voor de VS dienstverlener, voorrang op een contractuele overeenkomst.</p>		<p>'ROOT CAUSE' Waarom?</p> <p>De door het Hof van Justitie van de Europese Unie genoemde voorbeelden van problematische nationale wetgeving in de VS: Foreign Intelligence Surveillance Act (FISA)* en Executive order 12333 (EO12333)**.</p> <p>Leveranciers van clouddiensten vallen onder de scope van FISA: de "electronic communications service providers" (ECSPs)***.</p> <p>Op basis van FISA kan een VS dienstleverancier namelijk verplicht worden alle persoonsgegevens van alle 'niet VS ingezetenen' te verstrekken aan VS overheidsdiensten.</p>	<p>MAATREGEL 1</p> <p>De EU-VS doorgifte van persoonsgegevens kan op basis van AVG Art. 46, lid 2, sub d, door gebruik te maken van de zogenaamde Standard Contractual Clauses (SCCs*), waar nodig aangevuld met aanvullende waarborgen**.</p>	<p>OPMERKINGEN</p> <p>Op 4 juni 2021 heeft de Europese Commissie nieuwe SCCs vastgesteld. Dit heeft de volgende consequenties:</p> <p>(1) de nieuwe SCCs moeten per 27 september 2021 worden gebruikt voor nieuwe overeenkomsten (per die datum zijn de 'oude SCCs' niet meer geldig) en</p> <p>(2) per 27 december 2022 dient bij alle overeenkomsten van een organisatie (uitsluitend) de nieuwe SCCs te zijn gebruikt.</p>	<p>OPMERKINGEN</p> <p>In deze nieuwe SCCs wordt in overweging 19 gesteld: "The transfer and processing of personal data under standard contractual clauses should not take place if the laws and practices of the third country of destination prevent the data importer from complying with the clauses."</p> <p>Om dit risico vast te stellen dient de instelling (de data exporter) een transfer impact assessment te doen*.</p>	<p>REFERENTIE(S)</p> <p>Zie voor de nieuwe SCCs: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/standard-contractual-clauses-scc/standard-contractual-clauses-international-transfers_en</p>	
<p>* Zie: Bron 2: paragraaf 118, 201.</p>		<p>* Zie: Definitie 7. ** Zie: Definitie 8. *** Zie: Definitie 9.</p>		<p>* Zie: EU AVG Art 5. **Zie Bijlage III: Besluit (EU) 2016/1250. *** ibidem Art 4 lid 6</p>		<p>* Bron 2: paragraaf 203 lid 4. ** Zie ook de Handreiking Aanvullende maatregelen.</p>		<p>* Zie: Art 4* Commission Implementing Decision SCCs. * Zie: 2. Juridisch kader: SCCs.</p>	

Handreiking: Transfer Impact Assessment (TIA)

ONDERLIGGEND PROBLEEM					'ROOT CAUSE'	MAATREGEL 2	OPMERKINGEN MBT HET RISICO ASSESSMENT	OPMERKINGEN MBT HET RISICO ASSESSMENT	REFERENTIE(S)
Waarom gebeurt dit?	Waarom?	Waarom?	Waarom?	Waarom?	Waarom?				
De instelling dient een inschatting te maken of de instelling in de VS redelijkerwijs geacht kan worden de verplichtingen zoals bepaald in de SCC in de praktijk volledig na te leven.	Nationale wetgeving kan VS instellingen dwingen gegevens van het onderwijs cloud platform ter beschikking te stellen aan VS veiligheidsdiensten, hetgeen in conflict is met de SCCs.	Echter, er zijn vanuit de VS randvoorwaarden voor een dergelijk dwingend verzoek aan instellingen, namelijk dat er voor de VS een reëel risico moet bestaan in deze onderwijs cloud dienst.	De US AG DNI dienen 'NI onderwijs' als risico in zogenaamde certificaten te benoemen. Toetsing door de FISC. Pas na akkoord FISC dwang tot verstrekking van gegevens.	Het is feitelijk onbekend wat de inhoud van de certificaten is. Zie ook bijvoorbeeld deze uitspraak van de FISC. Zie voor de inschatting van het risico ook de FISA Risicoprofielen.		Schat de kans in dat gegevens van studenten uit Nederland, redelijkerwijs door de VS als risico kunnen worden bestempeld, bijvoorbeeld in een FISA Risicoprofiel.	In het 2020 jaarverslag van FISA staat dat in dat jaar het totaal aantal personen dat onderwerp was van FISA surveillance kleiner was dan 500.	De instelling kan vragen stellen aan de VS leverancier die dit risico in kaart brengen. Zie hiertoe bijvoorbeeld de vragenlijst van noyb .	noyb – ook bekend als: "European Center for Digital Rights" is de not-for-profit organisatie opgericht in 2018 door M. Schrems.
* Bron 2: paragraaf 34				* Zie: Def 7: FISA	* Zie: Def 10: FISA Risicoprofielen	* Zie ook: Definitie 10			
ONDERLIGGEND PROBLEEM					'ROOT CAUSE'	MAATREGEL 3	OPMERKINGEN MBT HET RISICO ASSESSMENT	OPMERKINGEN MBT HET RISICO ASSESSMENT	REFERENTIE(S)
Waarom gebeurt dit?	Waarom?	Waarom?	Waarom?	Waarom?	Waarom?				
De instelling dient een inschatting te maken of, naast de SCCs, aanvullende waarborgen vereist zijn voor de EU-VS doorgifte van persoonsgegevens.	zie hierboven	zie hierboven	zie hierboven	zie hierboven	zie hierboven	Vraag de leverancier om transparantie over de verwerking van diagnostische persoonsgegevens. Toets in een DPIA of deze informatie correct en volledig is, oa door analyse van log bestanden.	Maak op basis van deze DPIA afspraken met de leverancier over de rechtmatige verwerking van diagnostische persoonsgegevens en over het staken van onrechtmatige verwerkingen.	Dergelijke DPIAs zijn recentelijk met positief resultaat uitgevoerd door SLM Rijk, ism oa SURF tbv de instellingen. Het is voor een individuele instelling lastig dit resultaat zelfstandig te bereiken.	Zie: https://slmmicrosoftrijk.nl/sdm_categories/dpia/
* Bron 2: paragraaf 34						* Zie ook de Handreiking Aanvullende maatregelen .			

Handreiking: Transfer Impact Assessment (TIA)

B. Definities

1. **Doorgifte:** De term “doorgifte” is niet gedefinieerd in de AVG. De Europese toezichthouder stelt dat met het begrip doorgifte wordt bedoeld op het ter kennis brengen van de gegevens aan een persoon die zich bevindt in een derde land. Van doorgifte is sprake wanneer persoonsgegevens worden doorgegeven/delen of anderszins ter beschikking wordt gesteld van/door een bedrijf/organisatie in het ene land naar het andere land of van, naar en/of tussen een internationale organisatie. Dit kan zowel gaan om het delen van persoonsgegevens binnen de Europese Unie als buiten de Europese Unie. Wanneer wordt gesproken over doorgifte wordt expliciet bedoeld op *cross border transfers*. Dit kan gaan om de doorgifte tussen zowel (sub)verwerkers als in concernverband. Binnen de EER (zie hieronder: “*Derde land/EER*”) geldt eenzelfde beschermingsniveau voor persoonsgegevens zodat doorgifte – mits is voldaan aan alle overige eisen voor het rechtmatig delen van persoonsgegevens – is toegestaan. Voor doorgifte van persoonsgegevens buiten de EER – ook wel derde landen genoemd – geldt dat dit alleen is toegestaan wanneer sprake is van een passend beschermingsniveau. **Bron 10, pg 215, 216.**
2. **Derde land/EER:** Onder een derde land wordt verstaan een land buiten de rechtsmacht van één van de landen van de Europese Unie. De AVG is tevens verbindend verklaard voor de landen die geen lid zijn van de Europese Unie maar wel behoren tot de Europese Economische Ruimte (EER), te weten: Noorwegen, IJsland en Liechtenstein.
3. **Privacy Shield:** De EU-VS en Zwitsers-VS Privacy Shield Frameworks zijn ontworpen door respectievelijk het Amerikaanse Ministerie van Handel, de Europese Commissie en de Zwitserse regering om bedrijven aan beide zijden van de Atlantische Oceaan een mechanisme te bieden om te voldoen aan de vereisten voor gegevensbescherming bij doorgifte van persoonsgegevens vanuit de Europese Unie en Zwitserland naar de Verenigde Staten ter ondersteuning van de transatlantische handel.
4. **Ongeldigverklaring Privacy Shield:** Op 12 juli 2016 oordeelde de Europese Commissie ([Besluit \(EU\) 2016/1250](#)) dat het EU-VS Privacy Shield Framework gepaste bescherming bood om gegevensoverdrachten onder EU-wetgeving mogelijk te maken. Op 16 juli 2020 heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie het hierboven genoemde Besluit (EU) 2016/1250 van de Europese Commissie als "ongeldig" verklaard. Als gevolg van dat besluit is het EU-VS Privacy Shield Framework niet langer een geldig mechanisme om te voldoen aan de EU-vereisten voor gegevensbescherming bij de overdracht van persoonlijke gegevens van de Europese Unie naar de Verenigde Staten. [Bron](#)
5. **Standard Contractual Clauses (SCCs):** Doorgifte van persoonsgegevens naar een derde land, mag, conform de AVG, bij ontstentenis van een adequaatheidsbesluit van de Commissie, alleen plaatsvinden indien de verantwoordelijke voor de doorgifte, samen met de organisatie in het derde land, passende waarborgen bieden voor de bescherming van deze persoonsgegevens, en betrokkenen (in dit geval: de studenten die een tentamen afleggen met gebruik van een online proctoring dienst) over afdwingbare rechten en doeltreffende rechtsmiddelen beschikken. Die waarborgen kunnen worden geboden door standaardbepalingen inzake gegevensbescherming die door de Europese Commissie overeenkomstig zijn vastgesteld; de standaardcontractbepalingen, beter bekend met de Engelse aanduiding: *Standard Contractual Clauses* (SCCs).
6. **Aanvullende waarborgen, aanvullend op de SCCs:** In de door de Europese Commissie [geactualiseerde SCCs](#) staat hierover het volgende opgenomen (overweging 3):
“De rol van standaardcontractbepalingen is beperkt tot het garanderen van passende gegevensbeschermingswaarborgen voor internationale doorgiften van gegevens. Het staat de verwerkingsverantwoordelijke of verwerker die de persoonsgegevens naar een derde land doorgeeft (de “gegevensexporteur”) en de verwerkingsverantwoordelijke of verwerker die de persoonsgegevens ontvangt (de “gegevensimporteur”) derhalve vrij om die standaardcontractbepalingen in een breder contract op te nemen en om andere bepalingen of meer waarborgen toe te voegen, op voorwaarde dat deze niet direct of indirect in strijd zijn met de standaardcontractbepalingen en geen afbreuk doen aan de grondrechten of fundamentele vrijheden van de betrokkenen. Verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers worden aangemoedigd om door middel van contractuele verplichtingen meer waarborgen te bieden in aanvulling op de standaardcontractbepalingen.”

Handreiking: Transfer Impact Assessment (TIA)

7. **Foreign Intelligence Surveillance Act (FISA), sectie 702:** Sectie 702 is een belangrijke bepaling, als onderdeel van de 2008 wijziging van de FISA [wet betreffende het toezicht op buitenlandse inlichtingen], op basis waarvan de regering in de Verenigde Staten niet VS ingezetenen, die zich buiten de Verenigde Staten bevinden, gericht kan observeren, met de gedwongen hulp van aanbieders van elektronische communicatiediensten (**ECSPs**), om buitenlandse inlichtingen te verkrijgen. De regering van de Verenigde Staten gebruikt de informatie die is verzameld op basis van Sectie 702, om de Verenigde Staten en hun bondgenoten te beschermen tegen vijandige buitenlandse tegenstanders, waaronder terroristen en spionnen, en om hierover informatie te verstrekken aan de cyberbeveiliging in de Verenigde Staten. Om op basis van FISA sectie 702 informatie te kunnen verzamelen, dienen daartoe door de United States Attorney General (procureur-generaal van de Verenigde Staten) [AG] en de Director of National Intelligence (directeur nationale inlichtingen) [DNI] certificaten te worden opgesteld en te worden voorgelegd aan de Foreign Intelligence Surveillance Court (FISC - rechtbank voor buitenlandse-inlichtingsurveillance van de Verenigde Staten) die vervolgens op basis daarvan categorieën van buitenlandse inlichtingen specificeren, die mogen worden gebruikt om informatie te verzamelen. De FISC legt hierbij haar bevindingen schriftelijk vast in een 'opinion'. Na een approval van de FISC, inclusief 'targeting and minimization procedures', kunnen de procureur-generaal van de Verenigde Staten en de directeur van de Nationale Inlichtingendienst schriftelijke 'directives' uitvaardigen die Amerikaanse aanbieders van elektronische communicatiediensten dwingen om te helpen bij het verzamelen van de door de FISC geautoriseerde Sectie 702-doelen. [Bron](#).

Op grond van FISA sectie 702 geeft de FISC daarentegen geen toestemming voor individuele surveillancemaatregelen; de FISC geeft in plaats daarvan toestemming voor surveillanceprogramma's (zoals PRISM en Upstream) op basis van jaarlijkse certificeringen die door de AG van de Verenigde Staten en de (DNI) worden voorbereid. Deze certificeringen bevatten geen informatie over de individuele personen die het doelwit moeten worden, maar ze bepalen in plaats daarvan bepaalde categorieën van buitenlandse inlichtingen. De FISC beoordeelt dus niet – op grond van een redelijk vermoeden of een andere norm – of natuurlijke personen het juiste doelwit zijn om buitenlandse inlichtingen te verwerven, maar controleert de voorwaarde zelf; dat het verkrijgen van buitenlandse inlichtingen een significant doel is'. Bron: [Case C-311/18, paragraaf 109](#).

Noot: Verwijzing in de CJEU Case C-311/18 uitspraak paragraaf 60: "Volgens de vaststellingen in die uitspraak zijn de inlichtingenactiviteiten van de Amerikaanse autoriteiten met betrekking tot de naar de Verenigde Staten doorgegeven persoonsgegevens met name gebaseerd op section 702 FISA en op E.O. 12333."

8. **Executive Order 12333 (E.O. 12333):** Executive Order 12333 (1981) had als doel om de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van Amerikaanse inlichtingendiensten uit te breiden en de 'heads of the US federal agencies' op te dragen volledig mee te werken aan informatieverzoeken van de CIA. "All departments and agencies shall cooperate fully to fulfill this goal." [Bron](#). De hoofden van de 15 uitvoerende afdelingen: 'the Secretaries of Agriculture, Commerce, Defense, Education, Energy, Health and Human Services, Homeland Security, Housing and Urban Development, Interior, Labor, State, Transportation, Treasury, and Veterans Affairs, and the Attorney General'. [Bron](#).

Noot: Verwijzing in de CJEU Case C-311/18 uitspraak paragraaf 60: "Volgens de vaststellingen in die uitspraak zijn de inlichtingenactiviteiten van de Amerikaanse autoriteiten met betrekking tot de naar de Verenigde Staten doorgegeven persoonsgegevens met name gebaseerd op section 702 FISA en op E.O. 12333."

9. **ECSP** Organisaties die gekenmerkt zijn als: "electronic communication service provider" vallen onder de wettelijke verplichtingen van FISA sectie 702. De definitie is breed want betreft:
- (A) a telecommunications carrier, as that term is defined in section 3 of the Communications Act of 1934 (47 U.S.C. 153);
 - (B) a provider of electronic communication service, as that term is defined in section 2510 of title 18, United States Code;
 - (C) a provider of a remote computing service, as that term is defined in section 2711 of title 18, United States Code;
 - (D) any other communication service provider who has access to wire or electronic communications either as such communications are transmitted or as such communications are stored;
 - (E) an officer, employee, or agent of an entity described in subparagraph (A), (B), (C), or (D).

Handreiking: Transfer Impact Assessment (TIA)

10. **FISA Risicoprofielen** De certificaten van de AG en de DNI worden niet openbaar gemaakt (zie: Definitie 7 hierboven). Deze certificaten zouden in de context van een Transfer Impact Assessment inzicht kunnen geven in risicoprofielen zoals gehanteerd door de AG en de DNI en daarmee een goede onderbouwing voor de inschatting van de kans dat een bepaalde doorgifte als risicovol wordt gezien in de context van FISA sectie 702. Er is echter wel gedeclassificeerde informatie beschikbaar, zoals de “Release of Documents Related to the Fisa Section 702 Certifications”. Zie [hier voor het jaar 2019](#) en [hier voor 2020](#). Deze documenten zijn publiek gemaakt door de Office of the Director of National Intelligence ([ODNI](#)). De ODNI is een agentschap dat toezicht houdt op de inlichtingengemeenschap. Op basis van deze informatie kan de risico-inschatting op basis van FISA sectie 702 iets beter geïnformeerd plaatsvinden. Zo lezen we in [Memorandum Opinion and Order](#) [FISC, 6 december 2019], dat:

- de 2019 certificaten grotendeels een continuering zijn van de 2018 certificaten (pg 5);
- de VS overheid een persoon kan ‘*targeten*’, onder specifieke voorwaarden, en op grond van FISA sectie 702 door een of meer selectors (bijvoorbeeld identificatiegegevens voor e-mail of andere elektronische-communicatie accounts) die aan die persoon zijn gekoppeld, voor te dragen voor het verwerven van een of meer selectors, bijvoorbeeld ‘*upstream*’ bij het onderscheppen van deze informatie van een internet-backbone-carrier, of ‘*downstream*’ van systemen die worden beheerd door dienstverleners (pg 9).
- ‘*upstream*’ informatievergaring de meeste beperkingen kent ten opzichte van ‘*downstream*’ informatievergaring (pg 14).
- als voorwaarde voorwaarde voor targeting geldt dat vast moet staan dat de betreffende persoon geen VS ingezetene is (pg 4 en pg 8 (*III. The Targeting Procedures*))
- tevens als voorwaarde geldt dat: ‘Een NSA-targeting beslissing moet ook worden ondersteund door een specifieke en op feiten gebaseerde beoordeling dat van het doelwit wordt verwacht dat deze buitenlandse inlichtingen bezit, ontvangt en/of zal doorgeven die relevant is voor het onderwerp van een geautoriseerde Sectie 702-certificering.’ (pg 9)

Voor de helderheid wordt hier geciteerd uit de [NSA's Section 702 Targeting Procedures, Sep. 17, 2019](#), “(U) *Assessment of the Foreign Intelligence Purpose of the Targeting*” (pg 4):

“NSA must also reasonably assess, based on the totality of the circumstances, that the target is expected to possess, receive, and/or is likely to communicate foreign intelligence information concerning a foreign power or foreign territory authorized for targeting under a certification or authorization executed by the Director of National Intelligence and the Attorney General in the manner prescribed by section 702. This assessment must be particularized and fact-based, informed by analytic judgment, the specialized training and experience of the analyst, as well as the nature of the foreign intelligence information expected to be obtained.”

Ook in de 2020 [Memorandum Opinion and Order](#) [FISC, 18 december 2020] lezen we dat:

- de 2020 certificaten grotendeels een continuering zijn van de 2019 certificaten (pg 4), die zelf feitelijk een continuering zijn van certificaten uit 2008 (pg 5).

Concluderend zien we dat de de FISA certificaten grotendeels betrekking hebben op individuen waarvan feitelijk en specifiek door NSA en FBI aannemelijk kan worden gemaakt dat deze sinds 2008 beschikken over buitenlandse inlichtingen, deze ontvangt en/of zal doorgeven.

Handreiking: Transfer Impact Assessment (TIA)

C. Juridisch kader: AVG

Het algemeen beginsel van de bescherming van persoonsgegevens bij doorgifte van persoonsgegevens vanuit de EU naar de VS ten behoeve van internationale samenwerking;

AVG Recital 101:

“Verkeer van persoonsgegevens van en naar landen buiten de Unie en internationale organisaties is noodzakelijk voor de ontwikkeling van het internationale handelsverkeer en de internationale samenwerking. De groei van dit verkeer brengt nieuwe uitdagingen en aandachtspunten met zich voor de bescherming van persoonsgegevens. Wanneer persoonsgegevens echter van de Unie aan verwerkingsverantwoordelijken, verwerkers of andere ontvangers in derde landen of internationale organisaties worden doorgegeven, mag dit niet ten koste gaan van het beschermingsniveau waarvan natuurlijke personen in de Unie door deze verordening verzekerd zijn, ook in gevallen van verdere doorgiften van persoonsgegevens van het derde land of de internationale organisatie aan verwerkingsverantwoordelijken, verwerkers in hetzelfde of een ander derde land of in dezelfde of een andere internationale organisatie. Doorgifte aan derde landen en internationale organisaties mag in ieder geval alleen plaatsvinden in volledige overeenstemming met deze verordening. Een doorgifte kan alleen plaatsvinden indien de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker, onder voorbehoud van de andere bepalingen van deze verordening, de bepalingen van deze verordening met betrekking tot de doorgifte van persoonsgegevens aan derde landen of internationale organisaties naleeft.”

AVG Recital 102:

“Deze verordening doet geen afbreuk aan internationale overeenkomsten die de Unie en derde landen met elkaar hebben gesloten om de doorgifte van persoonsgegevens te regelen en waarin passende waarborgen voor de betrokkenen zijn opgenomen. De lidstaten kunnen internationale overeenkomsten sluiten over de doorgifte van persoonsgegevens naar derde landen of internationale organisaties, op voorwaarde dat dergelijke overeenkomsten deze verordening of andere bepalingen van Unierecht onverlet laten en een adequaat beschermingsniveau bieden voor de grondrechten van de betrokkenen.”

AVG Artikel 44:

“Persoonsgegevens die worden verwerkt of die zijn bestemd om na doorgifte aan een derde land of een internationale organisatie te worden verwerkt, mogen slechts worden doorgegeven indien, onverminderd de overige bepalingen van deze verordening, de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker aan de in dit hoofdstuk neergelegde voorwaarden hebben voldaan; dit geldt ook voor verdere doorgiften van persoonsgegevens vanuit het derde land of een internationale organisatie aan een ander derde land of een andere internationale organisatie. Alle bepalingen van dit hoofdstuk worden toegepast opdat het door deze verordening voor natuurlijke personen gewaarborgde beschermingsniveau niet wordt ondermijnd.”

Juridisch kader: SCCs

SCC's Recital 20

“The parties should take account, in particular, of the specific circumstances of the transfer (such as the content and duration of the contract, the nature of the data to be transferred, the type of recipient, the purpose of the processing), the laws and practices of the third country of destination that are relevant in light of the circumstances of the transfer and any safeguards put in place to supplement those under the standard contractual clauses (including relevant contractual, technical and organisational measures applying to the transmission of personal data and its processing in the country of destination).” Bron: [Standard contractual clauses for international transfers, EN Standard Contractual Clauses](#).

Handreiking: Transfer Impact Assessment (TIA)

D. Bronnen

1. Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). 27 april 2016.
Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=en>
2. Arrest van het Hof van Justitie van De Europese Unie (CJEU), 16 juli 2020. Zaak: Case C-311/18. ECLI:EU:C:2020:559. *De 'Schrems 2' uitspraak*.
Online: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=228677&pageIndex=0&doclang=NL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=9745404>
3. European Data Protection Board (EDPB), Roadmap: Applying the principle of accountability to data transfers in practice. Ensuring compliance with the level of protection required under EU law of personal data transferred to third countries. Infographic.
Online: https://twitter.com/EU_EDPB/status/1326538247980249092?s=20 en https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/infographic_data_transfers.pdf
4. European Data Protection Board (EDPB), *Recommendations 01/2020 on measures that supplement transfer tools to ensure compliance with the EU level of protection of personal data*. Adopted on 10 November 2020. Online: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/consultation/edpb_recommendations_202001_supplementarymeasurestransferstools_en.pdf
5. European Data Protection Board (EDPB), *Recommendations 01/2020 on measures that supplement transfer tools to ensure compliance with the EU level of protection of personal data*. Version 2.0 Adopted on 18 June 2021. Online: https://edpb.europa.eu/system/files/2021-06/edpb_recommendations_202001vo.2.0_supplementarymeasurestransferstools_en.pdf
6. Uitvoeringsbesluit (EU) 2021/914 van de Commissie van 4 juni 2021 betreffende standaardcontractbepalingen voor de doorgifte van persoonsgegevens naar derde landen overeenkomstig Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad. *De "SCCs"*.
Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0914&from=EN>
7. Christopher Kuner, *The Schrems II judgment of the Court of Justice and the future of data transfer regulation*. 17 juli 2020.
Online: <https://europeanlawblog.eu/2020/07/17/the-schrems-ii-judgment-of-the-court-of-justice-and-the-future-of-data-transfer-regulation/>
8. Christopher Kuner, *Territorial Scope and Data Transfer Rules in the GDPR: Realising the EU's Ambition of Borderless Data Protection*. University of Cambridge Faculty of Law Research Paper No. 20/2021. Online: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3827850
9. Kuner, Christopher and Bygrave, Lee A. and Docksey, Christopher and Drechsler, Laura and Tosoni, Luca, *The EU General Data Protection Regulation: A Commentary*. Update of Selected Articles (May 4, 2021). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3839645> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3839645>
10. Tekst & Commentaar. *Privacy- en gegevensbeschermingsrecht*, Onder redactie van: prof. mr. G.J. Zwenne en prof. mr. H.R. Kranenburg. Wolters Kluwer, 7e druk, 2020. Tevens geraadpleegd: de online versie, gebaseerd op de zevende druk, publicatie januari 2021, bijgewerkt tot en met ten minste 1 april 2021.
11. Congressional Research Service, *Foreign Intelligence Surveillance Act (FISA): An Overview*. April 6, 2021. Online: <https://fas.org/sgp/crs/intel/IF11451.pdf>